

**Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у обраному напрямі.** Для розв'язання проблем реабілітації ветеранів/ветеранок російсько-української війни, необхідно: уніфікувати систему соціальної роботи з означеною категорією осіб на рівні держави та громади; створити конкурентний ринок якісних реабілітаційних послуг та єдиний маршрут, яким буде рухатися ветеран/ветеранка в системі реабілітації; посилити роль громад через розвиток їхньої спроможності щодо реалізації проєктів із розбудови реабілітаційних просторів для ветеранів/ветеранок, збільшення різновидів та доступності послуг задля їх повноцінного повернення до цивільного життя.

У перспективі вважаємо за необхідне дослідити можливості надання освітніх послуг ветеранам в умовах територіальних громад.

#### **Список використаних джерел:**

1. Горбенко С. В., Хома В. В., Шпанчук Г. В. Досвід адаптації військовослужбовців до цивільного життя в США. Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних Сил. Харків : ХУПС, 2014. Вип. 2. С. 42–44. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ZKhUPS\\_2014\\_2\\_11](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ZKhUPS_2014_2_11)
2. Гусак О. Г. Світовий досвід вироблення державної політики щодо формування міжпрофесійної мобільності військовослужбовців. Державне будівництво, 2008. № 1. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu\\_2008\\_1\\_75](http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2008_1_75)
3. Жиленко Р. В. Соціальна адаптація військовослужбовців у сучасній науковій літературі. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Педагогіка. Соціальна робота. 2019. Вип. 2 (45). С. 61–69.
4. Кондратенко О. О. Міжнародний досвід щодо забезпечення державної соціальної захисту ветеранів війни. Держава та регіони. 2018. № 1 (61). С. 102–106. URL: [http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/1\\_2018/20.pdf](http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/1_2018/20.pdf)
5. Офіційний сайт Міністерства у справах ветеранів України. URL: <https://mva.gov.ua/ua>
6. Реформа підтримки ветеранів. Урядовий портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/en/reformi/bezpeka-ta-oborona/veteran-support-reform>.
7. Слезанська Г., Горішна Н., Бибик Д., Криницька І. Соціальна підтримка ветеранів/ветеранок російсько-української війни та членів їхніх сімей у воєнний та повоєнний час // Social Work and Education. Vol. 10. No. 1. P. 47–62. DOI: 10.25128/2520-6230.23.1.5

**Олександра Павленко,**  
здобувач першого рівня вищої освіти,  
спеціальність 231 Соціальна робота,  
Тернопільський національний педагогічний  
Університет імені Володимира Гнатюка

Науковий керівник : **Світлана Калаур,**  
доктор педагогічних наук, професор,  
професор кафедри соціальної роботи  
та соціальної педагогіки,

## **КРЕАТИВАНІСТЬ У РОБОТІ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА**

**Постановка проблеми.** Креативність є надзвичайно актуальною для фахівців із соціальної роботи, оскільки дозволяє їм знаходити нові, нестандартні рішення складних проблем, адаптуватися до мінливих обставин, розробляти ефективні індивідуальні програми для клієнтів, а також сприяє власному професійному розвитку та запобіганню вигоранню. У роботі соціального працівника креативності застосовується для пошуку нестандартних рішень, розробки унікальних програм допомоги та адаптації до індивідуальних потреб клієнтів, зокрема шляхом вивчення нових підходів, використання креативних методів, співпраці з колегами та клієнтами для створення інноваційних рішень. Це дозволяє вийти за рамки типових методів і знайти ефективні шляхи вирішення складних соціальних проблем.

**Виклад основного матеріалу.** Поняття креативності досліджували різні науковці, наприклад, Джой Пол Гілфорд. Він протиставив креативність інтелекту, та Елліс Пол Торренс, який розробив тести для вимірювання креативності та показав, що це навичка, можна її розвивати. Важливий внесок також зробив Дж. Сімпсон, який досліджував сукупність даних та винаходів; та аналізував креативність як здатність до дивергентного мислення та створення нових, цінних оригінальних рішень [1, с.15]. Дж. Гілфорд вважав, що креативність – це здатність відмовлятися від стереотипних способів мислення. У своїх роботах він визначає різницю між конвергенцією і дивергенцією. Після публікацій робіт Дж. Гілфорда концепція креативності набула широкої популярності та почала активно опрацьовуватися. Конвергентне мислення – все спрямоване на пошук єдиного правильного рішення. Дивергентне мислення – здатність мислити і висувати безліч правильних рішень [2, с. 127]. Американський психолог Е. Торренс є найбільш відомим серед творців теорій креативності. Свої дослідження креативності психолог Е. Торренс почав ще у 1958 році й і продовжував цій проблемі на протязі всього життя. Е. Торренс окреслював креативність як процес який має кілька етапів: сприйняття проблеми, пошук рішення, формування гіпотез, модифікацію і отримання результату. Також він визначив такі параметри креативності: легкість мислення, гнучкість, оригінальність [3, с. 149-154]. Науковець О. Антонова вважає, що креативність не стільки як творча здібність, скільки як здатність до творчості. О. Антонова визначає креативність як творчість людини, що виявляються в мисленні, спілкуванні, почуттях, в різних видах діяльності, що характеризує особистість. Це здатність людини породжувати якісь незвичні ідеї, відходячи від звичних схем мислення, швидше вирішувати різні ситуації. Креативність розглядається як самий важливий і відносно незалежний чинник обдарованості. Видатний психолог Л. Виготський вивчав процес формування і застосування певних засобів для перетворення

своїх психологічних можливостей або інших людей. Кожна людина має свій особливий, унікальний внутрішній світ. Особистість характеризується здатністю відображати світ, проявляти свою творчу сутність та творчий потенціал. Однак креативність дітей не завжди стимулюють завдяки вихованню і навчанню. У роботі соціального працівника креативність як фахова властивість допомагає фахівцю у розробці нових креативних технік, а також для створення інноваційних технологій в професійної діяльності, у ситуаціях, коли звичні методи не працюють, креативність допомагає знаходити незвичайні та ефективні рішення соціальній взаємодії, особистісному розвитку: професійної діяльності, для створення нових соціальних послуг, рекламних компаній та пошуку ефективних способів їх вирішення [4]. При цьому, соціальні проблеми креативності можуть бути як індивідуальними, так і колективним процесом. Вони виникають в соціальному середовищі, де взаємодія між людьми, обмін ідеями та спільна робота стимулюють генерацію нових ідей. Наприклад, у груповій роботі над проектом, команда соціального працівника може генерувати нові рішення завдяки різноманітності думок та досвіду учасників. Роль креативних рішень соціального працівника полягає у знаходженні нестандартних підходів до розв'язання складних проблем підопічних, адаптації соціальних послуг до індивідуальних потреб, підвищенні ефективності своєї роботи та створенні інноваційних програм підтримки, що сприяє покращенню якості життя клієнтів та суспільства в цілому [5, с. 173 - 179].

**Висновки.** Загалом ключовими аспектами використання креативності в роботі соціального працівника є те що вона підвищує рівень ефективності вирішення проблем, самореалізацію, урізноманітнює роботу щоб уникнути вигорання. Вирішення складних завдань можливі надання: індивідуальних послуг; підвищує ефективність професійної діяльності; надає змогу створювати інновації; адаптує до змін. Аналізом досліджень із питань розвитку креативності особистості є те, що креативність є не тільки психологічне, але й педагогічне явище, тому що від механізмів, що сприяють розвитку креативності, залежить активність і результативність. Креативне мислення дозволяє соціальному працівнику знаходити нові, унікальні рішення, з якими стикаються його клієнти.

### **Список використаних джерел:**

1. Павленко В. В. Креативність: сутність, структура, закономірності формування і розвиток /В.В. Павленко // Педагогічна освіта: Теорія практика.
2. Стихальська М. Основні аспекти корекційної роботи соціального працівника // Стратегії наукового пошуку в соціальній роботі, соціальній педагогіці та соціальній освіті: поліфункціональність ідей: збірник тез доповідей II Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених (Тернопіль, 22-23 листопада 2024 р.). Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2024. С. 127-130.
3. Формування креативності майбутніх соціальних педагогів в умовах професійної підготовки / Л. Й. Петришин // Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Сер. : Психолого-педагогічні науки.2012. №4. С.149-

4. Петришин Л. Й. Технологічний аспект формування креативності фахівців соціальної сфери у контексті фахової підготовки. Педагогічні технології в сучасних наукових дослідженнях: досвід та інновації: колективна монографія / за ред. С. Харченка; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Старобільськ: ДЗ ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2017. 372 с., С. 53-98;

5. Петришин Л.Й. Стратегії моделювання креативності соціальних педагогів в освітньому процесі. Педагогіка. Соціальна робота. Науковий вісник Ужгородського університету, 2018. (42). Ч.1.-2. С. 173 - 179.

*Дмитро Плітін,  
здобувач третього рівня вищої освіти,  
спеціальність 231 Соціальна робота,  
Тернопільський національний педагогічний  
університет імені Володимира Гнатюка*

*Науковий керівник: Наталія Олексюк,  
доктор педагогічних наук, професор,  
професор кафедри соціальної  
роботи та соціальної педагогіки,  
Тернопільський національний педагогічний  
Університет імені Володимира Гнатюка*

## **СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ОСОБИСТОСТІ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ: ОСНОВИ ПОБУДОВИ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ**

**Постановка проблеми у загальному вигляді.** Проблема інформаційної безпеки особистості та механізмів її захисту в умовах воєнного стану є нагальною в теоретичному і у прикладному плані. Інформаційну безпеку особистості розглядаємо як захищеність її психіки від впливу чисельних інформаційних факторів, що перешкоджають формуванню й функціонуванню адекватної інформаційно-орієнтованої основи соціальної поведінки людини, а також адекватної системи її суб'єктивного (особистісного, суб'єктивно-особистісного) ставлення до навколишнього світу й до самої себе. Забезпечення інформаційної захищеності людини є однією з найважливіших цілей національної та державної безпеки, оскільки права і свободи особистості є ключовими інститутами правової, демократичної держави, громадянського суспільства, надбанням й цінністю цивілізованого світу [7, с. 65].

В основі проблеми інформаційної безпеки особистості та її захисту лежить проблема інформаційної стійкості і самоорганізації людини. Підхід, згідно з яким особистість є самоорганізованою системою, яка опирається на єдність стійкості та мінливості, дозволяє реальніше осмислювати актуальні проблеми її становлення й розвитку в інформаційному просторі. Розуміння соціальних аспектів інформаційної безпеки є важливим для розробки ефективних стратегій захисту особистості від